

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžk/50/2020
Identifikačné číslo spisu: 8019200322
Dátum vydania rozhodnutia: 27.01.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:8019200322.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členov senátu JUDr. Eriky Šobichovej a Mgr. Petra Melichera v právnej veci žalobcu: Z.. U. Š., Z.. XX. X. XXXX, F. XX, I., právne zastúpený: JUDr. Rudolf Maník, PhD., MBA, MHA, Masarykova 2, Košice, proti žalovanému: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Kutuzovova 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti oznámenia žalovaného z 2. 6. 2017, č. SEKO-117/2017/OVS, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 28. 11. 2019, č. k. 7Sa/18/2019-117, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Prešove z 28. 11. 2019, č. k. 7Sa/18/2019-117 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

O d ô v o d n e n i e

1. Napadnutým uznesením Krajský súd v Prešove podľa § 98 ods. 1 písm. g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok („SSP“) odmietol žalobu žalobcu o preskúmanie zákonnosti oznámenia z 2. 6. 2017, č. SEKO-117/2017/OVS, (ďalej len „napadnuté oznámenie“). Žalobca sa domáhal preskúmania zákonnosti napadnutého oznámenia, ktorým žalovaný vybavil žiadosť žalobcu o preskúmanie oznámenia Vojenského útvaru 6335 Prešov z 10. 4. 2017, č. vkPO-704-16/2017-FES, o výške a zložení platu mimo odvolacieho konania podľa § 65 a nasl. zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok). Žalovaný napadnuté oznámenie odôvodnil tým, že nápravu namietaných skutočností nemožno odstrániť prostredníctvom inštitútu preskúmania rozhodnutia mimo odvolacieho konania podľa § 65 Správneho poriadku, pretože písomnosť nemá podobu rozhodnutia vydaného v správnom konaní. Zároveň žalobcu upovedomil, že jeho podanie voči postupu veliteľa Vojenského útvaru 6335 Prešov pri priznávaní príplatku výkonného letca bola v roku 2016 prešetrována ako sťažnosť podľa osobitného predpisu, s výsledkom ktorej bol žalobca oboznámený listom z 26. 8. 2016, č. SEKO-125-12/2016-ZH-OVS, pričom odvtedy nedošlo k zmene relevantných skutočností na priznanie príplatku výkonného letca a preto žalovaný zotrval na záveroch z prešetrovania uvedených v oznámení o výsledku prešetrovania sťažnosti SEKO-125-12/2016-ZH-OVS.

2. Kompetenčný spor o vecnú príslušnosť na predmet tohto konania medzi správnym súdom a súdom rozhodujúcim v civilnom konaní rozhodol kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Uznesením zo 14. 3. 2019, sp. zn. 1KO/5/2019 rozhodol, že príslušným súdom na konanie vo veci je Krajský súd v Prešove. Z odôvodnenia predmetného uznesenia vyplýva, že kompetenčný senát posúdil, či Vojenský útvar 6335 Prešov ako služobný úrad konal a rozhodoval vo verejnoprávnej, či súkromnoprávnej veci. Kompetenčný senát posudzoval povahu nároku na príplatok výkonným letcom ako zložku platu profesionálnych vojakov s použitím záujmovej, mocenskej a organickej teórie a metódy právnej regulácie. Záverom kompetenčný senát konštatoval, že vzťahy vyplývajúce zo štátnej služby profesionálneho vojaka podľa zákona č. 281/2015 Z.z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov nemožno považovať pre ich povahu za veci súkromnoprávne ale služobný pomer je inštitútom verejného práva. Pre ďalšie konanie bol tento záver právne záväzný.

3. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol, že oznámenie o výške platu je možné posúdiť ako opatrenie orgánu verejnej správy, teda ide o individuálny správny akt vydaný orgánom verejnej správy žalobcovi, ktorý je spôsobilý dotknúť sa jeho práv, resp. jeho právom chránených záujmov. Uvedený akt bol prijatý v administratívnom konaní, upraveným v zákone č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov („zákon č. 281/2015 Z. z.“). Krajský súd konštatoval, že zákon č. 281/2015 Z. z. voči oznámeniu o výške a zložení platu nepripúšťa opravný prostriedok a právoplatnosť nadobudlo jeho odovzdaním, prípadne dorúčením. Poukázal na to, že voči nemu bol žalobca oprávnený podať správnu žalobu v lehote 2 mesiacov od jeho oznámenia, avšak žalobca podal žiadosť o preskúmanie uvedeného opatrenia mimo odvolacieho konania. Krajský súd uviedol, že v prípade napadnutého oznámenia síce ide o akt vydaný orgánom verejnej správy, avšak tento nebol vydaný v administratívnom konaní a taktiež nemožno ani dospieť k záveru, že by uvedeným listom mohli byť priamo dotknuté práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti žalobcu, keďže žalovaný uvedeným listom iba oznámil žalobcovi, že jeho žiadosti nemožno vyhovieť, pričom cieľom bolo vysvetliť žalobcovi procesnú situáciu a nejednalo sa o postup orgánu verejnej správy.

4. Krajský súd konštatoval, že ak by sa v hypotetickej rovine pripustila skutočnosť, že ide o opatrenie orgánu verejnej správy a existujú dôvody na jeho zrušenie podľa § 191 SSP, v dôsledku zrušenia listu žalovaného, by nedošlo k zmene procesnej situácie, keďže na vec nemožno subsidiárne aplikovať zákonné ustanovenia správneho poriadku. Nad rámec uvedeného krajský súd uviedol, že pokiaľ by malo byť predmetom súdneho prieskumu okrem napadnutého oznámenia aj opatrenie služobného úradu Vojenského útvaru 6335 Prešov z 9. 1. 2017, č. vk/PO-122-527/2017, žalobu by bolo aj v takom prípade podľa § 98 ods. 1 SSP odmietnuť, keďže preskúmanie napadnutého oznámenia je neprípustné a žaloba v prípade preskúmania opatrenia o výške platu by bola podaná oneskorene po uplynutí zákonom stanovenej lehoty podľa § 181 ods. 1 SSP.

5. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ zastúpený advokátom včas kasačnú sťažnosť a navrhol, aby kasačný súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a sťažovateľovi priznal náhradu trov konania vo výške 100%.

6. Sťažovateľ tvrdil, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietal, že krajský súd svojím postupom odmietol poskytnutie právnej ochrany sťažovateľovi, ktorý nemal inú možnosť domáhať sa svojich subjektívnych práv, než práve podanou žalobou. Poukázal na to, že k odmietnutiu prišlo až po 2 rokoch od podania žaloby, ktorá však už raz bola krajským súdom prijatá a toho času postúpená Okresnému súdu v Poprade, pričom následne sa ňou po rozhodnutí kompetenčného senátu Najvyššieho súdu SR krajský súd opätovne zaoberal, v dôsledku čoho jej odmietnutie sťažovateľ vníma ako denegatio iustitiae, a to aj s poukazom na uloženie poplatkovej povinnosti 1 mesiac pred odmietnutím žaloby. Sťažovateľ uviedol, že uplatnil všetky dostupné opravné prostriedky a až po ich vyčerpaní sa obrátil na súd, pričom na svojich subjektívnych právach bol ukrátený postupom žalovaného a to tým, že žalovaný nezrušil opatrenie upravujúce výšku platu sťažovateľa.

7. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti namietal, že táto neobsahuje konkrétne právne dôvody porušenia zákona zo strany žalovaného a taktiež nie je konkretizované, v čom vidí sťažovateľ nesprávne právne posúdenie veci krajským súdom. K argumentu denegatio iustitiae uviedol, že k tomuto prichádza len v prípade ak by súd bez zákonného dôvodu rozhodol, že neposkytne súdnu ochranu subjektu, ktorý sa jej domáha. Nestotožnil sa s argumentom, že sťažovateľ sa nemohol inak ako správnou žalobou domáhať svojich práv, pričom v tejto súvislosti poukázal na konkrétne prípady využitia inštitútu civilnej žaloby. Poukázal na to, že pri oznámení o výške platu vystupoval príslušný služobný úrad v postavení zamestnávateľa a nie ako orgán verejnej moci, pričom v tejto súvislosti sa nestotožňuje so závermi kompetenčného senátu Najvyššieho súdu SR. Napriek tomu, že sa žalovaný nestotožnil s odôvodnením napadnutého uznesenia, jeho výrok považuje za správny.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP, kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) a podľa § 462 ods. 1 SSP napadnuté uznesenie krajského súdu zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

9. Preskúmaním veci kasačný súd zistil, že prejednávajúcu vec je s prihliadnutím na čl. 46 ods. 2 Ústavy SR potrebné posúdiť ústavne konformným výkladom s cieľom zabrániť vzniku denegatio iustitiae. Tým, že kompetenčný senát záväzne určil, že oznámenie o výške a zložení platu profesionálnemu vojakovi patrí do pôsobnosti správneho súdnictva je vylúčené, aby sa zákonnosť a správnosť tohto podkladu na plnenie platových náležitostí profesionálnemu vojakovi zaoberal civilný súd.

10. Podľa čl. 46 ods. 2 Ústavy SR, kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

11. Kasačný súd mal z obsahu spisu za preukázané, že sťažovateľ sa pôvodne domáhal preskúmania stanoviska veliteľa, ktorým reagoval na žiadosť o preskúmanie platového dekrétu-oznámenia o výške platu, ktoré možno považovať za opatrenie orgánu verejnej správy. Po obdržaní stanoviska veliteľa žiadal o jeho preskúmanie mimo odvolacieho konania podľa § 65 a nasl. správneho poriadku. Žiadosť o preskúmanie mimo odvolacieho konania bola vybavená napadnutým oznámením.

12. Kasačný súd zistil, že v danom prípade mimo odvolacie konanie nebolo iniciované z podnetu žalovaného v rámci výkonu dozoru, ale na základe podania sťažovateľa. Z obsahu predmetného podania vyplynulo, že žalobca výslovne žiadal zrušiť stanovisko veliteľa s poukazom na hmotnoprávne aj procesnoprávne dôvody. Správny poriadok výslovne neustanovuje procesný postup pri preskúmaní rozhodnutí mimo odvolacieho konania, pričom uvádza len finálne formy, do ktorých môže toto konanie vyústiť. Podľa § 65 správneho poriadku, môže správny orgán toto konanie ukončiť len spôsobom upraveným v zákone, a to zrušením alebo zmenou. Ak správny orgán nezistí dôvod na preskúmanie rozhodnutia, vec vybaví neformálnym oznámením.

13. V prípade prejednávanej napadnutého oznámenia, ako výsledku postupu žalovaného, sa vo vzťahu k problematike prípustnosti súdneho prieskumu kasačný súd prikláňa k jej extenzívnemu ponímaniu. Napadnuté oznámenie v tomto prípade aj s ohľadom na skutkové okolnosti predstavuje list, ktorý z materiálneho hľadiska disponuje charakterom opatrenia, keďže žalovaný v jeho obsahu konštatuje a odôvodňuje, prečo stanovisko veliteľa nepreskúma mimo odvolacieho konania. Pokiaľ by v danom prípade súd v správnom súdnictve odmietol meritórne prejednať sťažovateľom podanú žalobu, smerujúcu proti tomuto oznámeniu, uvedené by malo za následok odopretie spravodlivosti. Osobitne je potrebné na tento aspekt prihliadať v prípade, kedy nie je na mieste iný typ konania (nečinnosť správneho orgánu; nezákonný zásah orgánu verejnej správy). Relevantnou pre posúdenie tejto otázky je aj skutočnosť, že o veci už rozhodoval aj kompetenčný senát Najvyššieho súdu SR a z ktorého rozhodnutia je zrejmé, že vec má byť prejednaná v rámci správneho súdnictva. V dôsledku toho je v

danom prípade vylúčené podanie žaloby v civilnom procese. Pokiaľ by teda kasačný súd v danom prípade pripustil záver, spočívajúci v odmietnutí žaloby podanej sťažovateľom, nastala by situácia, kedy by bol sťažovateľ zbavený možnosti domáhať sa súdnej a inej právnej ochrany voči oznámeniu o zložení platu profesionálneho vojaka.

14. Kasačný súd sa, vychádzajúc z logického výkladu argumentum a maiori ad minus, ust. § 65 Správneho poriadku v spojení s § 3 ods. 7 Správneho poriadku konštatuje, že v mimo odvolacom konaní možno preskúmať nielen finálnu formu činnosti správnych orgánov vo forme právoplatného rozhodnutia, ale aj ostatných finálnych foriem činnosti, uvedených v § 3 ods. 7 Správneho poriadku (pri vydávaní osvedčení, posudkov, vyjadrení, odporúčaní a iných podobných opatrení). Zákon č. 181/2015 Z. z. v § 219 explicitne nevylúčil všeobecnú subsidiárnu pôsobnosť správneho poriadku (tzn. ani ustanovenia § 65 Správneho poriadku) na predmet svojej právnej úpravy. Proces preskúmania opatrení v mimo odvolacom konaní je neformálny, žalovaný sa však musí zaoberať meritom veci.

15. S ohľadom na uvedené kasačný súd podľa § 462 ods. 1 SSP napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

16. Podľa § 467 ods. 3 SSP, ak kasačný súd zruší rozhodnutie krajského súdu a vec mu vráti na ďalšie konanie, krajský súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania.

17. Rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.